

Sipo

Atibt

Sipo; NEN-EN 13556: utile (GB), sipo (F), Sipo (D), Code ENUT

Andere namen

Sipo mahonie, regina mahonie (Nederland), assié, asseng-assié, timbi (Kameroen), kalungi (Angola, Democratische Republiek Congo), assi, kosi-kosi (Gabon), utile (Ghana, Nigeria, Groot-Brittannië), efuodwe (Ghana), abebay (Guinee), sipo, mebrou (Ivoorkust), okeong (Nigeria), mufimbi (Oeganda), liboyo (Democratische Republiek Congo).

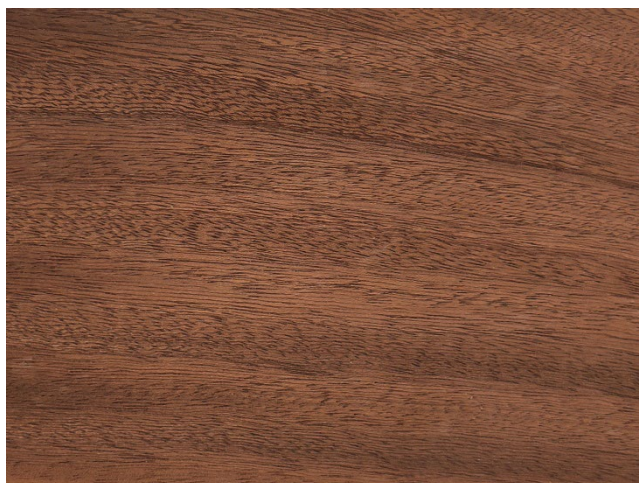
Botanische naam

Entandrophragma utile (Dawe & Sprague) Sprague.

Familie

Meliaceae.

Groeigebied

Boombeschrijving

Hoogte maximaal 40-60 m, diameter boven de wortelaanzet 0,7-1,3(-2,5) m. Het rechte cilindrische takvrije gedeelte van de stam is 10-30 m lang.

Aanvoer

Rondhout (zaaghout) en gezaagd (gekantrecht) hout. Het komt voor dat sapelli door partijen sipo is gemengd (sipo is wat milder en makkelijker te bewerken).

Houtbeschrijving

Het kernhout van sipo heeft, vooral afkomstig uit Ivoorkust, een roodbruine kleur, soms met een violetachtige tint. Het 20-60 mm brede, grijsroze tot lichtbruine spint is duidelijk te onderscheiden van het kernhout. Onder invloed van zonlicht verliest het hout zijn rode tint geleidelijk en wordt goudbruin. Kruisdradig hout vertoont op het kwartierse vlak een streep-tekening die echter minder gelijkmatig en niet zo uitgesproken is als bij sapelli. Op het dosse vlak komt een typische paarsachtige vlamtekening voor, die wordt veroorzaakt door parenchymweefsel in het hout.

Houtherkenning

Roodbruin van kleur, op kops vlak concentrische parenchymbanden (wel en niet marginaal), op het kwartierse vlak soms een streep patroon door kruisdraad, op het dosse vlak soms etagebouw. Sipo onderscheidt zich van de andere Afrikaanse mahoniesoorten (khaya, kosipo, sapelli, tiama) door de parenchymbanden (khaya heeft geen banden en tiama alleen marginale) door het streep patroon (afwezig in khaya, kosipo) en etagebouw (afwezig in khaya, kosipo, tiama). Door de variabiliteit van de kenmerken is sapelli alleen op basis van de cederachtige geur van sipo te onderscheiden. Sipo verschilt van Swietenia mahonie door de twee soorten parenchymbanden.

Draad	Meestal min of meer regelmatige kruisdraad. Soms is de draad golvend,
Volumieke massa	(550-)640(-750) kg/m ³ bij 12% vochtgehalte, vers 750-850 kg/m ³ (vochtgehalte circa 25%).
Krimp	Radiaal 2,8% en tangentiaal 3,7%.
Drogen	Vrij langzaam. Zowel aan de lucht als kunstmatig kan het goed worden gedroogd. Vanzelfsprekend is de variatie in draadrichting van invloed op de droogresultaten. Om het ontstaan van scheuren en vervorming vooral bij dun hout (18 mm of minder) tot een minimum te beperken, moet het drogen met veel zorg geschieden. Een ijklijn is beschikbaar voor het uitvoeren van elektrische houtvochtmetingen. Voor geveltimmerwerk wordt een toepassingshoutvochtgehalte van 16% geadviseerd.
Hardheid	Langsvlak 5600 N.
Bewerkbaarheid	De bewerking met handgereedschappen en machinale bewerking van sipo levert weinig moeilijkheden op, behalve bij hout met onregelmatig draadverloop. Een snijhoek van 15° wordt dan bij het schaven aanbevolen om een goed glad oppervlak te krijgen.
Spijkeren & schroeven	Goed. In contact met ijzer ontstaat een blauwgrijze verkleuring.
Lijmen	Goed.
Buigen	Zeer slecht.
Oppervlakafwerking	Goed. Voor glad werk is een vulmiddel noodzakelijk.
Impregneerbaarheid	Kernhout 4, spint 2 (volgens NEN-EN 350).
Toepassingen	Sipo is zowel massief als in de vorm van finer en triplex toepasbaar voor meubelen, binnen- en buitenbetimmeringen, voor transparant afgewerkte kozijnen, ramen, deuren, trappen en plinten, huden van jachten, betimmeringen van schepen en winkels, boeiboorden, parket, lijst-, draai- en beeldhouwwerk.
Kwaliteitseisen	Sipo is genoemd in de BRL 1705 en SKH-Publicatie 99-05. Dit laatste betekent dat kozijnen met een KOMO®-productcertificaat kunnen worden vervaardigd.
Sterkteklasse	Niet bekend.

West- en Centraal-Afrika.

Duurzaamheid

Relatieve weerstand tegen schimmels

Kernhout klasse 2-3 (NEN-EN 350: praktijkervaring en veldonderzoek).

Relatieve weerstand tegen dierlijke organismen

Kernhout: drooghoutboorders D, termieten M en marineboorders M (NEN-EN 350).